

Boros Imre: Államok és jegybankok

2016 november 03. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A jegybanki függetlenség nem más, mint függetlenség a kormánytól, de függ? helyzet a két magántulajdonban lévő jegybanktól...

Annak érdekében, hogy rádöbbenhessünk az állam és a jegybank kapcsolatáról vallott f?sodorbéli divatos nézetek ártalmosságára, érdemes a fogalmakhoz kapcsolt állandó jel?kkel kezdeni a mérlegelést. Az állam liberális értelmezésben gyenge, nem avatkozik be túlzottan a társadalom dolgaiba, kiváltképpen a gazdaságot hagyja békén a „piac” szabályai szerint szárnyalni. Ahol mégis beavatkozik, azt az egyéni szabadságjogok maximális tiszteletben tartásával teszi. (Arra nincs recept, ha egyesek kiterjedt szabadságjoga másokét alapján sértheti. A többség jogai hanyagolhatók a sok leleménnyel felfedezett különféle kisebbségekkel szemben.)

Az állam legyen mindig a másság, azaz valamiféle kisebbség oldalán.) A központi irányítás tehát legyen gyenge, s?t a liberálisok szellemi unokatestvérei, a kommunisták olvasatában kívánatos lenne a jövőbeli elhalása is, mert „a világ proletárjainak” egyesülését tartják az egyetlen üdvös, járható útnak. Manapság pedig szinte ugyanezt testesíti meg felfogásukban a határok nélküli nyílt társadalom. A jegybankok állandó jel?je a függetlenség, minden további magyarázat mell?zésével.

Ennyib?l már rádöbbenhetünk, hogy az államok és a jegybankok genezise ezekkel a nézetekkel homlokegyenest ellenkező. Csak így lehetséges rátalálni arra az útra, ami a genezist?l a mai állami és jegybanki kapcsolatokról szóló divatos liberális frázisokhoz vezetett. A szervezett központi hatalom, ahol az állami szintet elérte, kivétel nélkül mindenütt rátelepedett a pénzre, és ezt jól felfogott érdek?l tette. Részben azért, mert hatalma gyakorlásához komoly hasznot csinált a nemesfémek monopolista felvásárlásából, valamint a pénzveretés?l, de hatalma veszélyeztetése nélkül nem engedhette meg a pénzanyag hamis célzatú rontását sem. Ott volt stabil az államhatalom, ahol a pénz is stabil és értékálló volt. Ahol a hatalom mégis kísértésbe esett, ott megalapozta saját romlását is. Erre számos példával szolgál a világtörténelem, de hazánké is.

A pénz feletti uralom a kezdetekt?l a szuverenitás részét képezte, ha oda küls? er?k férk?ztek be, f?ként úgy, hogy a pénzforgalmat megszerezték, vagy a hatalomnak pénzt adtak kölcsön, mindig korlátozódott a szuverenitás. A hatalom a pénzuralom parancsait követte. Nem volt ez másként akkor sem, amikor a pénzt már nem csak a nemesfémek, hanem az azokra szóló utalványok, a bankjegyek képviselték. Mindig az állam döntötte el, hogy melyik bank bocsáthat ki ilyen cédulákat, noha a hatalom erejét?l függött, hogy ezt mekkora területen tudta éppen érvényre juttatni.

Pénzcsinálási jogosítványt tehát az államok – még el?bb a királyok – osztogathattak, más nem, ezt történelmi példák sora igazolja, amelyek közül néhányat azok konkrét körülményivel érdemes szemügyre venni. Kezdjük a sort az Európában klasszikusnak számító brit jegybank, a Bank of England esetével. A világtengerek feletti uralomért folytatott küzdelem hevében az angol flotta súlyos vereséget szenvedett a franciáktól, de az államnak (a királynak) nem volt pénze a flotta újjáépítéséhez. A „piac” adott 1,2 millió fontot, ami alatt ezüstben mintegy hatszáz tonna nemesfém értend?.

A király pénz híján azzal fizetett, amivel tudott, történetesen kizárólagos jogosítványokkal, amelyekb?l b?séggel megtérülhettek a hatalomba történt tetemes befektetések. A kizárólagos bankjegykibocsátási jog ugyanis sokat hozott, de az is nagy értéket képvisel, hogy azóta a hatalom számláját a Bank of England kezeli, és a szükséges további állami hitelek?l is gondoskodik. A magántulajdonosok által létrehozott bank hozzá? a hatalomhoz, a szuverenitás része lesz. Nem volt más a helyzet a rendkívül eredményes hadakozását pénzszerzés? miatt veszélyben érz? Bonaparte Napóleon, akkor még csak f?konzul esetében 1800-ban sem, amikor a Banque de Franc-t megalapította rendeletével. Szerette volna kikerülni a méregdrága kamatokat, amit Londonból ajánlottak, ehelyett bankot csinált, amelynek bankjegykibocsátási jogot adott, kezdetben csak Párizs területére.

Ez a lépés uralmának további másfél évtizedes meghosszabbítását tette lehetővé, valamint számtalan sikeres hódító hadjárat költségeihez járult hozzá. A napóleoni háborúkban sorozatos kudarokat szenvedett Ausztria is szükségét érezte, hogy 1818-ban, császári rendelettel megalkossa saját házi bankját, az Osztrák Nemzeti Bankot. Nem volt ez másként a nemzeti önazonosságát sikerrel újra állami keretekbe rendez? Németország esetében sem.

Az akkor már III. Napóleon vezette hagyományos ellenfelének legy?zése után a birodalomszervező porosz állam nemcsak királya fejére tette fel a német császári koronát, de tüstént átalakította a porosz jegybankot birodalmivá, és szívós munkával terjesztette ki annak hatáskörét az összes német területekre. A jegybanki szókészletb?l teljesen hiányzó függetlenség fogalma az első világháborúban gy?ztes angolszász f?hatalmak, Anglia és az Egyesült Államok magántulajdonú jegybankjai (a Bank of England és az 1913-ban alapított Federal Reserve

System) vezet?i, Normann és Strong szókészletéb?l nyert polgárjogot a legy?zött országok jegybankjai részére.

(Franciaország, bár gy?ztes volt, de az állam úszott az adósságban, éppen Angliának és az Egyesült Államoknak tartozott csillagászati összegekkel.) Valójában a jegybanki függetlenség nem jelentett mást, mint függetlenséget az adott kormányoktól, de függ? helyzetet a két meghatározó magánhatalomtól, a két magántulajdonban lévő jegybanktól.

Függetlensége jegyében a jegybank ebben a gondolati modellben fel van hatalmazva olyan cselekedetekre is, amelyek keresztelik a kormányok szándékait, ha a mozzatók, akikt?l valójában függnek, ezt kérik t?lük. A jegybanki függetlenség gyakorlatilag nem más, mint állandó potenciális leselked? veszély, a nemzeti szuverenitás korlátja. Országok egész sorában - köztük hazánkban - a jegybanki m?ködést csak úgy lehetett a múlt század húszas éveiben megteremteni, ha ehhez pénzeszközökkel e két bank, vagy az általuk mozzatott pénzügyi közege hozzájárult. (Magyarországon 1918 és 1924 között nem volt jegybank, és a peng?t csak 1927-ben sikerült a kölcsönök fedezetével kibocsátani.) A második világháború végéig?l napjainkig a jegybanki függetlenség dolgában annyi változás történt, hogy ez a „független függés” lényegében már a Bank of Englandre is kiterjed, annak ellenére is, hogy 1946-ban államosították.

A helyzeten mit sem változtatott az európai közös pénz, az euró és az Európai Központi Bank létrejötte. A bank a szuverenitást képvisel? államhoz nem kapcsolódik, látszólag lóg a leveg?ben. Azt, hogy nem a leveg?ben lóg, 2008-ban tapasztalhattuk meg, amikor az Európai Központi Bank érdekkörébe tartozó, bajba került bankokat közvetlenül a Federal Reserve látta el a szükséges pénzzel, s nem euróval, hanem dollárral. Az Európai Központi Bankra csak a pénzváltó szerepköre jutott. A világpolgárságnak a globális szemlélet? liberális eszme háttérben álló képvisel?i, a gyenge, eladósodott államokon és az azoktól független jegybankokon keresztül így akarják stabilizálni a hatalmukat.

A jegybank és az állam szerves kapcsolata a küls? adósságok leépítésével érhet? el, ahol a jegybank éppen az állam érdekében lehet független az aktuális kormányoktól, de nem a népszuverenitást képvisel? intézményekt?l, vagyis magától az államtól.

Boros Imre – www.magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

[Tweet](#)

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ
www.magyarmenedek.com

Ajánló